

M. Újbor, v., Újpest, 1931; Hotel de l'Avenir, v., 1931; Április, v., Újpest, 1932; Patyolat ucca 9 – levelek, 1933; A pozsonyi táncosnő, v., 1934; Titkos bú, r., Újpest, 1935; Szemfödő, elb., uo., 1937; Párizsi tánc, r., 1943. M. P. J.

ACSAY Antal (Felsőalpár, 1861. okt. 28.–Bp., 1918. szept. 10.): neveléstörténész, művelődéstörténész. Mint piarista szerzetes 1888-tól a rend bp.-i papnevelő és tanítóképző főiskolájának tanára volt. 1897-től a bp.-i egyetemen tanított neveléstörténetet. Lefordította Aeneas Sylvius Piccolomini (II. Pius) *A gyermeknevelés* c. munkáját (1898).

M. A magyarországi kegyes tanítórend befolyása a XVIII. századi tanügyünk fejlődésére, Vác, 1887; A humanisták és a scholasztikusok küzdelme a XVI. sz. elején, 1895; A renaissance Itáliában, 1905.

Ir. BALANYI György, ~ = Magyar piaristák a XIX. és a XX. században, szerk. BALANYI György, 1942. Ha. K.

Adalékok Zemplén Vármegye Történetéhez (1895–1928): helytörténeti, történelmi, művészeti, irodalmi folyóirat. Kiadta Sátoraljaújhelyen Éhlert Gyula, szerkesztette Dongó Gyárfás Géza. Népes szerzőgárdája Dókus Gyula műgyűjtő és művészetpártoló alispán és Dongó Gyárfás Géza köré csoportosult. Minden száma forrásközlés és szépirodalom is.

Ir. CSORBA Csaba-HÖGYE István, ~ bibliográfiája, Miskolc, 1989. Hő. I.

ÁDÁM Gerzson (Izsák, 1832. febr. 22.–Nagykőrös, 1906. aug. 9.): irodalomtörténész, helytörténész. Régi nagykőrösi ref. lelkészcsaládból származott. Nemzetőrként részt vett a szabadságharcban. 1850–53-ban Debrecenben jogot és teológiát hallgatott. 1856–57-ben a nagykőrösi református gimnázium tanára. 1858–59-ben a tübingeni és a zürichi egyetemen tanult. Hazatérve Nagykőrösre hittant és latin nyelvet tanított, 1874-től 1902-ig a gimnázium igazgatója volt.

M. A nagykőrösi ev. református főgimnázium története, Nagykőrös, 1896 (Joó Imrével); A nagykőrösi Athenás, vagy a nagykőrösi írók élete, uo., 1904.

Ir. ~ emlékkönyve, Nagykőrös, 1902. Ha. K.

ÁDÁM György (Tîrgu Jiu [R], 1882. jún. 8.–Kolozsvár, 1906. ápr. 2.): filozófus. Székely család fia. Kolozsváron tanult; még tanárjelölt korában meghalt.

M. Nietzsche Frigyes = Egyetemi Kör Évk., 1903–04, Kvár, 1904; Kant, Ellz 1904. 34. sz.; Hugo Károly élete és művei, Kvár, 1906. B. Z.

ÁDÁM János (Kolozsvár, ?–Kolozsvár, 1620 k.): humanista költő, gazdag kolozsvári kereskedő, feltehetően a 17. sz.-i Á. János apja. 1592–1620 között dolgairól feljegyzéseket írt. Három darabból álló versesfüzete a humanista emblemaköltészet képviselője (*Az igaz jámbor és tökéletes barátságról való ének*, 1599), ol. v. ném. Amicitia-tárgyú emblemasorozat két képének moralizáló magyarázata. Személyesebb hangú az első feleségének emlékét megéneklő költeménye (1606).

Kiad. RMKT 17, 1, 1959.

Ir. TURÓCZI-TROSTLER József, Ének a barátságról, 1937; MARÓT Károly, Amicitia, Szeged, 1939. Vg. I.

ÁDÁM János; Adami (?–?, 1670 után): költő. Feltehetően a 16. századi Á. János fia. Erdélyből kerülhetett Angliába; II. Károly testőrségének tagja. 1670-ben Londont leíró lat. költeményt adott ki. 1670–71-ben Oxfordtól versben búcsúzott. Ismeretes William Sancroft-hoz írott lat. levele (1671–72).

M. Ad celebres et eruditos Academiae Celeberrimae Patronos, Humillima Valedictio [...] Oxford (?), 1671 (?); ~, Londinum heroico carmine perlustratum, London, 1670, kiad. MALLER Sándor, AngFilTan 1938; Magyar utazási irodalom 15–18. század, kiad. KOVÁCS Sándor Iván, MONOK István, 1991.

Ir. KOVÁCS Sándor Iván, Az angol király magyar testőrének verse Londonról, 1670-ből, Kort 1978; GÖMÖRI György, Angol-magyar kapcsolatok a XVI–XVIII. században, 1989. M. I.

ÁDÁM Magda (Turjaremete, 1925. okt. 15.): történész. Tanulmányait a bp.-i egyetemen végezte, 1953-ban történelem–orosz szakos tanári oklevelet szerzett. 1953-tól az ELTE tanársegéde, 1955-től aspiráns, 1958-tól az MTA Történettudományi Intézetének tudományos segédmunkatársa, majd munkatársa, 1966-tól főmunkatársa, utóbb tudományos tanácsadója, 1982-től az ELTE meghívott tanára. Kandidátus (1965), a tudomány doktora (1984). Fő kutatási területei a kisantant, a Duna-medence két világháború közötti története és a nagyhatalmak két világháború közötti Közép- és Délkelet-Európa politikája.